

ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและกลยุทธ์อภิปัญญาฟังภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ

CORRELATION BETWEEN MOTIVATION AND METACOGNITIVE LISTENING STRATEGIES OF NON-ENGLISH MAJOR UNDERGRADUATE STUDENTS

ชนกร สุวรรณพฤติ^{1*}
Tanagorn Suwannaprut^{1*}

Received : 12 January 2024

Revised : 24 June 2024

Accepted : 3 July 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับแรงจูงใจในการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ 2) ศึกษาการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการฟังและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 142 คน ในปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี โดยการสุ่มเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามแรงจูงใจในการฟังภาษาอังกฤษ และ 2) แบบสอบถามการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient)

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการฟังภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.25) และใช้กลยุทธ์อภิปัญญาฟังภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) เมื่อพิจารณาเป็นกลุ่มกลยุทธ์ย่อยพบว่า นักศึกษาใช้กลยุทธ์แก้ปัญหาในการฟังเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.81) โดยแรงจูงใจในการฟังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกลยุทธ์อภิปัญญาในการฟังด้านการตระหนักรู้ตนเอง ($r = .210$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .05$

คำสำคัญ: แรงจูงใจในการฟัง / กลยุทธ์อภิปัญญาการฟัง / นักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ

¹ ศูนย์ภาษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹ Language Center, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the royal patronage,
Pathum Thani Province

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: tanagorn@vru.ac.th

ABSTRACT

The purposes of this study were to examine 1) listening motivation of non-English major undergraduates 2) the use of metacognitive listening strategies of non-English major undergraduates and 3) the correlation between listening motivation and metacognitive listening strategies of non-English major undergraduates. The sample was 142 undergraduates who enrolled in English courses during academic year 2023 at Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Pathum Thani, selected by purposive sampling. The research instruments were two questionnaires including 1) English listening comprehension motivation questionnaire and 2) metacognitive awareness listening questionnaire. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient.

The results of this study revealed that students had high level of listening motivation (mean, 4.25) and used metacognitive listening strategies at high level (mean, 3.61). When considering each group of listening strategies, it was founded that they used problem-solving strategies the most at high level (mean, 3.81). According to the correlation, listening motivation was related to person knowledge strategies ($r = .210$) at significant level of 0.05.

Keywords: Listening motivation / Metacognitive listening strategies /
Non-English major undergraduates

บทนำ

ในบริบทสังคมโลกปัจจุบัน ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน และการทำงาน ทักษะการฟังภาษาอังกฤษนับเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญ เนื่องจากเป็นทักษะพื้นฐานเบื้องต้นที่ช่วยพัฒนาทักษะอื่น ๆ ตามแนวคิดทฤษฎีธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาซึ่งเริ่มต้นจากการฟังเป็นอันดับแรก (Harmer, 2015) กล่าวคือ ทักษะการฟังเป็นทักษะแรกที่ใช้ในการเรียนรู้ภาษา เช่น เรียนรู้คำศัพท์ การออกเสียง สำเนียง การฟังเพื่อความเข้าใจ เมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูลจากการฟัง (Input) และเกิดกระบวนการเรียนรู้ จะช่วยพัฒนาการออกเสียง สำเนียง จดจำคำศัพท์ เกิดความคุ้นเคยกับเสียง และนำไปใช้พูดเจรจาสื่อสารได้ ดังนั้น ผู้สอนภาษาควรมุ่งเน้นจัดกิจกรรมเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลภาษาจากการฟังเนื้อหาผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในรูปแบบต่าง ๆ และฝึกใช้ภาษาสื่อสารให้มากที่สุด เริ่มจากความสามารถในการฟังอย่างเข้าใจ ยิ่งฟังมากยิ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการฟังให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยพัฒนาทักษะพูด อ่าน และเขียน ตามไปด้วย

ด้านศาสตร์การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศนั้น ทักษะการฟังนับเป็นทักษะการรับรู้ภาษา (Receptive skill) เช่นเดียวกับทักษะการอ่าน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการรับและเข้าใจข้อมูลทางภาษา ส่วนความเข้าใจในการฟัง (Listening comprehension)

หมายถึง ความสามารถในการตีความและสร้างความหมายจากสิ่งที่ฟัง โดยใช้ทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทางประกอบช่วยให้เกิดความเข้าใจ (Schmitt & Rodgers, 2020) อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนภาษาอังกฤษมักเผชิญปัญหาในการฟังเนื่องจากสาเหตุที่เกี่ยวข้องหลายประการ ทั้งในด้านตัวผู้เรียน ลักษณะเนื้อหาที่ฟัง และสภาพแวดล้อม เช่น ความรู้คำศัพท์ไม่เพียงพอ ไม่คุ้นเคยกับสำเนียง ความเร็วในการพูด ความยาวของเนื้อหาที่ฟัง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเนื้อหาที่ฟัง แรงจูงใจ และการใช้กลยุทธ์ในการฟัง (Nadhira & Warni, 2021) จากปัญหาในการฟังดังกล่าว จึงเกิดแนวคิดในการพัฒนาทักษะการฟังให้กับผู้เรียนโดยมุ่งเน้นไปที่การฟังอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic listening) และอภิปญญา (Metacognition) ซึ่งนักวิจัยและนักวิชาการมากมายพบว่า ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการฟังด้วยการใช้กลยุทธ์และตระหนักต่อการใช้อภิปญญาในการฟังภาษาอังกฤษ (Gilakjani & Ahmadi, 2011)

กลยุทธ์อภิปญญาการฟัง (Metacognitive listening strategies) หมายถึง เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เรียนใช้ในการจัดการและควบคุมกระบวนการฟังของตนเอง เป็นความสามารถของบุคคลในการตระหนักถึงกระบวนการคิด วางแผน ตรวจสอบ ประเมิน และแก้ปัญหาในการฟังเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและบรรลุวัตถุประสงค์ในการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ (Vandergrift, 2007) การส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กลยุทธ์อภิปญญาที่เหมาะสมจะช่วยพัฒนาทักษะการฟังให้ดีขึ้น ซึ่งกลยุทธ์ อภิปญญาการฟังแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มย่อย ได้แก่ 1) การแก้ปัญหาในการฟัง (Problem solving) 2) การวางแผนและประเมิน (Planning-Evaluation) 3) การแปลในใจ (Mental translation) 4) ความตระหนักรู้ตนเอง (Person knowledge) และความตั้งใจมุ่งมั่น (Directed attention) นอกจากกลยุทธ์การฟังและอภิปญญาที่มีผลต่อความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจแล้ว แรงจูงใจในการฟังอาจมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของผู้เรียน

แรงจูงใจ (Motivation) ในการเรียนรู้ภาษาที่สองเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฟัง ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจจะมีความพยายาม ความปรารถนาที่จะเรียนรู้ และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ ผู้สอนภาษาควรตระหนักถึงความสำคัญและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการฟัง (Dornyei & Ushioda, 2011) เนื่องจากแรงจูงใจเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน หากผู้เรียนขาดแรงจูงใจหรือพลังผลักดันในการเรียนรู้อย่อมเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะภาษาให้ดีขึ้น ตามแนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจของ Gardner (1985) ซึ่งเป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการอย่างแพร่หลายมานานหลายทศวรรษ กล่าวถึงแรงจูงใจว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษา มีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ความมานะพยายามในการเรียนภาษา (Effort) 2) ความปรารถนาที่จะบรรลุเป้าหมาย (Desire) และ 3) ความชื่นชอบในกิจกรรมการเรียนรู้ (Positive affect) ดังนั้น ผู้เรียนภาษาที่มีแรงจูงใจจะมีเป้าหมายในการเรียนภาษาชัดเจน กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ตั้งใจ พยายามแสวงหาความรู้ และเพลิดเพลินกับสภาพแวดล้อมในการเรียน

นอกจากนี้ Gardner (1988, 2010) ได้สร้างโมเดลที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับแพร่หลาย คือ The Socio-Educational model เพื่ออธิบายถึงการประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษา เกิดจากแรงจูงใจควบคู่กับความสามารถทางภาษา (เขาวัวปัญญาและความถนัดทางภาษา) ซึ่งแรงจูงใจในการเรียนภาษามี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เจตคติต่อสถานการณ์เรียนรู้ เช่น ผู้สอน กิจกรรมการเรียนรู้ หลักสูตร แผนการสอน การวัดและประเมินผล 2) แรงจูงใจเชิงบูรณาการ (Integrative motivation) คือ ความสนใจมุ่งมั่นเรียนภาษา มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาและต่อสังคมวัฒนธรรมการใช้ภาษา

และ 3) แรงจูงใจเชิงเครื่องมือ (Instrumental motivation) หมายถึงความมุ่งมั่นเรียนภาษาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่น การทำงาน การสอบ การยอมรับจากสังคม องค์ประกอบทั้งสามประการนี้มีความสัมพันธ์เชิงบวกซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ผู้เรียนที่มีเจตคติเชิงบวกต่อสถานะการเรียนรู้จะมีแรงจูงใจเชิงบูรณาการและแรงจูงใจเชิงเครื่องมือเชิงบวกเช่นกัน

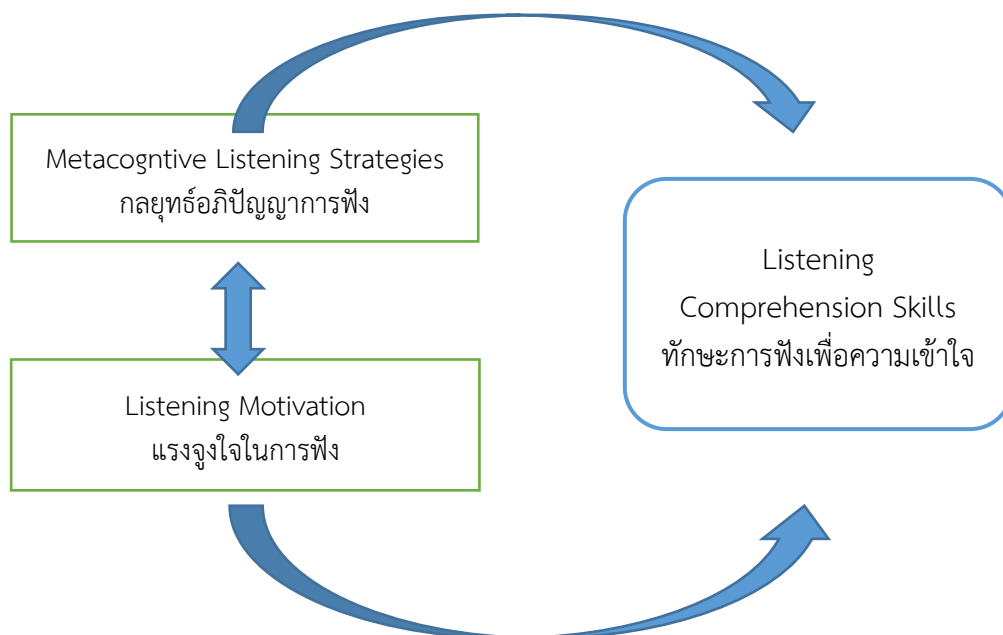
การพัฒนาทักษะการฟังให้กับผู้เรียนภาษาอังกฤษนับเป็นภารกิจสำคัญสำหรับอาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ ซึ่งมักประสบปัญหาในการฟังเนื่องจากความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษค่อนข้างน้อยและอาจไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ และอาจมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนตระหนักถึงปัญหาในการฟังและการพัฒนาทักษะการฟังให้กับผู้เรียน จึงดำเนินการศึกษาสำรวจแรงจูงใจในการฟังและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการออกแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2566 ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2566 ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับแรงจูงใจและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2566 ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิด

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาและกลยุทธ์อภิปัญญาเพื่อความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่อาจมีความสัมพันธ์ต่อกัน และอาจมีผลต่อทักษะความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยและดำเนินงานวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน กรอบแนวคิดวิจัยดังรูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ ลงทะเบียนเรียนรายวิชากลยุทธ์การฟังภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 142 คน แบ่งเป็นนักศึกษาชาย 36 คน นักศึกษาหญิง 101 คน และนักศึกษาเพศทางเลือก 5 คน ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม 2 ด้าน ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามแรงจูงใจในการฟังภาษาอังกฤษ (English listening comprehension motivation) มาตรฐาน 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ เป็นแบบสำรวจให้ผู้เรียนประเมินตนเอง โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นโดย Hsu (2006) มาปรับใช้กับงานวิจัยนี้ และ 2) แบบสอบถามกลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษ (Metacognitive awareness listening Questionnaire: MALQ) สร้างและพัฒนาโดย Vandergrift et al. (2006) ผู้วิจัยนำมาปรับใช้โดยเป็นแบบสอบถามมาตรฐาน 5 ระดับ จำนวน 21 ข้อ และนำแบบสอบถามทั้งสองฉบับมาแปลเป็นภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการแปลแบบย้อนกลับ (Backward translation technique) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามฉบับแปลให้มีความหมายใกล้เคียงต้นฉบับมากที่สุดจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน นำมาทดสอบค่าความตรง (Validity) โดยใช้แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งจากผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญได้ค่า IOC เท่ากับ 0.86

ส่วนการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสถิติ Cronbach's alpha ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ได้ค่าความน่าเชื่อถือจากสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามแรงจูงใจในการฟังภาษาอังกฤษ มีค่าเท่ากับ 0.78 และแบบสอบถามกลยุทธ์อภิปญญาการฟังมีค่าเท่ากับ 0.81 ทั้งนี้ ได้กำหนดมาตรวัดและการแปลผลค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจในการฟังและกลยุทธ์อภิปญญาการฟังภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างไว้ แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 มาตรวัดและการแปลผลค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการฟังและการใช้กลยุทธ์อภิปญญาการฟังภาษาอังกฤษ

ระดับ	ค่าเฉลี่ยความเห็น	การแปลผล
5	4.50-5.00	มากที่สุด
4	3.50-4.49	มาก
3	2.50-3.49	ปานกลาง
2	1.50-2.49	น้อย
1	1.00-1.49	น้อยที่สุด

ที่มา: (Hsu, 2006)

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเริ่มจากการจัดเตรียมและตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ แจ้งวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง อธิบายความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้า ชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามทั้งสองฉบับ ใช้เวลาตอบแบบสอบถามประมาณ 10 นาที เมื่อนักศึกษากลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงเก็บบันทึกข้อมูลคำตอบจากแบบสอบถามออนไลน์ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 98

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งสองฉบับ ประกอบด้วย 1) ข้อมูลด้านแรงจูงใจในการฟังภาษาอังกฤษ และ 2) ข้อมูลด้านการใช้กลยุทธ์อภิปญญาการฟังภาษาอังกฤษ ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 142 คน นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้อง ส่วนการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation analysis) ระหว่างแรงจูงใจในการฟังและกลยุทธ์อภิปญญาการฟังภาษาอังกฤษใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรและทิศทางความสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ จำนวน 142 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง 101 คน (ร้อยละ 71) และนักศึกษาชาย 36 คน (ร้อยละ 25) และนักศึกษาเพศทางเลือก 5 คน (ร้อยละ 4) ส่วนใหญ่ประเมินตนเองมีทักษะความสามารถภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 56) และนักศึกษาต้องการพัฒนาทักษะการพูดมากที่สุด (ร้อยละ 37) รองลงมา คือ ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง และทักษะการเขียน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 142 คน พบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีแรงจูงใจในการฟังภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.25) มีผลคะแนนสูงสุดเท่ากับ 102 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 45 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 79 คะแนน เมื่อแปลผลคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการฟังอยู่ในระดับมาก รายละเอียดผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการฟังภาษาอังกฤษ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงจูงใจในการฟังของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง (N=142)

นักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอก ภาษาอังกฤษ	คะแนน สูงสุด	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน เฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย M	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ระดับ
แรงจูงใจในการฟังภาษาอังกฤษ	102	45	79	4.25	2.29	มาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลยุทธ์กลุ่มย่อย (N=142)

กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษ	ค่าเฉลี่ย M	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ระดับ
1. การแก้ปัญหาในการฟัง (Problem solving)	3.81	0.20	มาก
2. การวางแผนและประเมิน (Planning-Evaluation)	3.62	0.07	มาก
3. การแปลในใจ (Mental translation)	3.56	0.23	มาก
4. การตระหนักรู้ตนเอง (Person knowledge)	3.62	0.39	มาก
5. การมุ่งมั่นตั้งใจฟัง (Directed attention)	3.46	0.64	ปานกลาง
รวม	3.61	0.12	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษจำแนกตามกลุ่มกลยุทธ์ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง 142 คน พบว่าในภาพรวมนักศึกษาใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) เมื่อพิจารณาตามกลุ่มกลยุทธ์ย่อยพบว่า นักศึกษาใช้กลยุทธ์แก้ปัญหาในการฟังเป็นลำดับแรก อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) รองลงมา คือ กลยุทธ์การวางแผน

และประเมิน (ค่าเฉลี่ย 3.62) เท่ากับกลยุทธ์การตระหนักรู้ตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.62) และใช้กลยุทธ์การมุ่งมั่นตั้งใจฟัง (ค่าเฉลี่ย 3.46) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและกลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง (N=142)

กลยุทธ์อภิปัญญาในการฟัง	ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการฟังและกลยุทธ์อภิปัญญาในการฟังภาษาอังกฤษ			
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig. (p)	ระดับ	ทิศทาง
1. การแก้ปัญหาในการฟัง (Problem solving)	.080	.345	น้อย	บวก
2. การวางแผนและประเมิน (Planning-Evaluation)	-.158	.061	น้อย	ผกผัน
3. การแปลในใจ (Mental translation)	.094	.266	น้อย	บวก
4. การตระหนักรู้ตนเอง (Person knowledge)	.210*	.012	น้อย	บวก
5. การมุ่งมั่นตั้งใจฟัง (Directed attention)	-.026	.757	น้อย	ผกผัน
รวม	.052	.536	น้อย	บวก

*p<.05

ผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและกลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษพบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r=.052$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณารายกลุ่มกลยุทธ์พบว่า แรงจูงใจในการฟังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกลยุทธ์การตระหนักรู้ตนเอง ($r=.210$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$) อย่างไรก็ตาม แรงจูงใจในการฟังมีความสัมพันธ์แบบผกผันกับกลยุทธ์การวางแผนและประเมิน ($r= -.158$) และกลยุทธ์การมุ่งมั่นตั้งใจ ($r= -.026$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการฟังและกลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยว่า ในภาพรวมนักศึกษามีแรงจูงใจในการฟังภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นความสำคัญของทักษะการฟังภาษาอังกฤษ และตระหนักรู้ว่าทักษะฟังเป็นทักษะจำเป็นพื้นฐานของการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทำข้อสอบ และเป็นประโยชน์ต่อ

การประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งเป็นแรงจูงใจภายนอก (Instrumental motivation) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hsu (2006), Kassaian & Ghadiri (2011) และ Ajmal & Kumar (2020) นอกจากนี้ในการจัดการเรียนการสอนอาจมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี เพราะผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนกระตือรือร้นและมีความสนใจในกิจกรรมฟัง ให้ความช่วยเหลือ เสริมแรงบวกสร้างกำลังใจ ลดความวิตกกังวล ซึ่งอาจจะส่งผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจเป็นแรงผลักดันให้ต้องการประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ รู้สึกมั่นใจและได้รับการยอมรับจากเพื่อนในชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน

ส่วนการใช้กลยุทธ์อภิปรายการฟังในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาเลือกใช้กลยุทธ์แก้ปัญหาการฟังบ่อยที่สุดในระดับมาก อาจเป็นเพราะนักศึกษาไม่ได้เรียนเอกภาษาอังกฤษ จึงมักเผชิญกับอุปสรรคในการฟังหลายด้าน เช่น ความรู้ด้านคำศัพท์ การออกเสียง ระดับความเร็วในการพูด หัวข้อสนทนา สำเนียงที่แตกต่าง และแก้ปัญหาโดยการเดาคำศัพท์ พยายามตั้งใจฟัง ใช้ความรู้เดิมช่วยตีความ คอยตรวจสอบความเข้าใจในขณะฟัง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัย Vandergrift (2005), Jafari (2010), Kassaian & Ghadiri (2011), Ajmal & Kumar (2020) และ Alzahrani (2021) ซึ่งพบว่าผู้เรียนใช้กลยุทธ์อภิปรายด้านแก้ไขปัญหาในการฟังบ่อยที่สุดเมื่อเทียบกับกลยุทธ์อภิปรายด้านอื่น

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวพบว่า ในภาพรวมแรงจูงใจในการฟังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกลยุทธ์อภิปรายการฟังในระดับน้อย อย่างไม่น่าสำคัญ ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องในบางประเด็นกับงานวิจัยของ Ajmal & Kumar (2020) และ Dolex (2022) ซึ่งรายงานผลการวิจัยว่าแรงจูงใจในการฟังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้กลยุทธ์การฟัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลและด้านบริบท แต่ในงานวิจัยนี้ เมื่อพิจารณาเป็นกลุ่มกลยุทธ์ย่อยอภิปรายการฟังพบว่า แรงจูงใจในการฟังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกลยุทธ์อภิปรายด้านตระหนักรู้ตนเอง (Person knowledge) ในระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการตระหนักรู้ตนเองเป็นหนึ่งในกลยุทธ์อภิปรายที่ผู้เรียนรับรู้ความยากลำบากในการฟังและรับรู้ความสามารถของตนเอง การที่นักศึกษามีแรงจูงใจในการฟังมากอาจเป็นเพราะกิจกรรมในชั้นเรียนเปิดโอกาสให้ฝึกฟังในหัวข้อที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจ และมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ไม่รู้สึกกดดันหรือเบื่อหน่าย ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษและการฟังภาษาอังกฤษ และประเมินตนเองว่าใช้เทคนิควิธีการฟังเชิงอภิปรายในระดับมาก แต่ผู้เรียนอาจใช้กลยุทธ์การฟังประเภทอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น กลยุทธ์ด้านความรู้ (Cognitive strategies) กลยุทธ์ด้านการจำ (Memory strategies) กลยุทธ์ด้านสังคม (Social strategies) เพื่อให้ตนเองประสบผลสำเร็จในการฟัง

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจในการฟังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกลยุทธ์อภิปรายด้านตระหนักรู้ตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยของ Vandergrift (2005), Jafari (2010), Kassaian & Ghadiri (2011), Ajmal & Kumar (2020) และ Alzahrani (2021) รายงานผลการศึกษาสอดคล้องกันว่า แรงจูงใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้กลยุทธ์อภิปรายในการฟังภาษาอังกฤษ เมื่อผู้เรียนมีแรงจูงใจมาก จะมีแรงผลักดันในการเรียนรู้ภาษา มีความพยายาม ตั้งใจทุ่มเท ตระหนักรู้คิดเพื่อกำหนดเป้าหมายในการฟัง วางแผนตรวจสอบ และประเมินความเข้าใจในการฟังของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการของการใช้กลยุทธ์

อภิปัญญาการฟัง การสอนกลยุทธ์อภิปัญญาในการฟังเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการฟังให้ดีขึ้นจะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและมีแรงจูงใจในการฟังเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ โดยมีข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ในด้านแรงจูงใจ นักศึกษามีระดับแรงจูงใจการฟังภาษาอังกฤษในระดับมาก จากกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษที่มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี จึงเสนอแนะว่าผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นต่อการเรียนรู้ ลดความวิตกกังวลในการฟัง ให้กำลังใจ คอยสนับสนุนผู้เรียน เสริมแรงบวก เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (Facilitator) ในกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนมีแรงผลักดันในการบรรลุเป้าหมายของการฟัง
2. ในด้านกลยุทธ์อภิปัญญาการฟัง นักศึกษาใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังภาษาอังกฤษในระดับปานกลางถึงระดับมาก ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่านักศึกษาอาจเลือกใช้กลยุทธ์การฟังบางกลุ่มยังไม่เหมาะสม จึงเสนอแนะว่าผู้สอนควรสอดแทรกการสอนกลยุทธ์อภิปัญญาการฟังในกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟังแต่ละชนิดได้อย่างเหมาะสมกับกิจกรรมการฟังที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยนี้ ศึกษาเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและการใช้กลยุทธ์การฟังภาษาอังกฤษ ดังนั้น งานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรอื่นที่มีอาจมีผลต่อการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาการฟัง และความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจ เช่น ความวิตกกังวล ความถนัดทางภาษา ระดับการศึกษา รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน รูปแบบการสอน
2. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาสำรวจเชิงปริมาณ ในงานวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มเทคนิควิธีการศึกษา โดยใช้วิธีศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานเพื่อทราบข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ให้ผลเชิงประจักษ์ต่อความสำคัญของกลยุทธ์การฟัง แรงจูงใจในการฟัง และตัวแปรที่อาจมีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อพัฒนาทักษะการฟังของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Ajmal, M. & Kumar, T. (2020). Inculcating Learners' Listening Motivation in English Language Teaching: A Case Study of British Education and Training System. *Arab World English Journal*. 11(4): 409-425.

- Alzahrani, R. (2021). The Relationship between Motivation Types and Metacognitive Listening Strategies: The Case of Adult EFL Students in Saudi Arabia. **Journal of Research in Language & Translation**. 2(1): 18-36.
- Dolex, O. (2022). The Relationship between Listening Motivation and Frequency of Listening Strategy Use. **International Journal of Education and Literacy Studies**. 10(2): 2-8.
- Dornyei, Z. & Ushioda, E. (2011). **Teaching and Researching Motivation**. (2nd ed). Pearson, Harlow.
- Gardner, R. C. (1985). **Social Psychology and Second Language Learning: The Role of Attitudes and Motivation**. London: Edward Arnold.
- Gardner, R. C. (1988). The Socio-Educational Model of Second Language Learning: Assumptions, Findings and Issues. **Language Learning**. 38, 101-126.
- Gardner, R. C. (2010). **Motivation in Second Language Acquisition: The Socio-Educational Model**. New York: Peter Lang.
- Gilakjani, A. & Ahmadi, A. (2011). A Study of Factors Affecting EFL Learners' English Listening Comprehension and the Strategies for Improvement. **Journal of Language Teaching and Research**. 2(5): 977-988.
- Harmer, J. (2015). **The Practice of English Language Teaching**. London: Pearson.
- Hsu, H. I. (2006). **The Effects of Motivation on Taiwanese College Students' English Listening Comprehension**. Doctor of Philosophy Dissertation. University of Idaho, Russia.
- Jafari, M. S. (2010). On the Relationship between Listening Comprehension Motivation and Listening Comprehension among Iranian EFL Learners. **Indonesian Journal of English Language Teaching**. 6(2): 89-106.
- Kassaiian, Z. & Ghadiri, M. (2011). An Investigation of the Relationship between Motivation and Metacognitive Awareness Strategies in Listening Comprehension: The Case of Iranian EFL Learners. **Journal of Language Teaching and Research**. 2(5): 1069-1079.
- Nadhira, S. & Warni, S. (2021). Students' Listening Difficulties in English as a Foreign Language Learning at Secondary School in Indonesian Context. **Advances in Social Science, Education and Humanities Research-Atlantis Press**. 547, 186-193.
- Schmitt, N. & Rodgers, M. (2020). **An Introduction to Applied Linguistics** (3rd ed.). Routledge. Taylor & Francis Group.
- Vandergrift, L. (2005). Relationships among Motivation Orientations, Metacognitive Awareness and Proficiency in L2 Listening. **Applied Linguistics**. 26(1): 70-89.

- Vandergrift, L. et al. (2006). The Metacognitive Awareness Listening Questionnaire: Development and Validation. **Language Learning: A Journal of Research in Language Studies**. 56(3): 431-462.
- Vandergrift, L. (2007). Recent Developments in Second and Foreign Language Listening Comprehension Research. **Language Teaching**. 40(3): 191-210.